

КИР БУЛИЧОВ СЪБЛАЗЪН

Част 0 от „Велики Гусляр (разкази)“

Превод от руски: Мария Раева, 1986

chitanka.info

Иполит Иванов се връщаше вкъщи по Пушкинска. Валеше безкраен дъжд, с който за една седмица всички вече бяха свикнали. Въздухът толкова се беше наситил с вода, че чадърът не можеше да изсъхне и пропускаше. Иполит гледаше в краката си, защото имаше и дълбоки локви.

Когато прескочи поредната, забеляза, че в следваща плава, обърната с лицето надолу, изключително ценна марка, посветена на прелитането на Леваневски през Северния полюс. Марката беше толкова ценна, че Иполит не я беше виждал по-рано.

Впоследствие Иполит Иванов неведнъж си задаваше въпроса, как е могъл да познае от пръв поглед марка, която не е виждал никога, при условие че плава в локвата, обърната надолу с лицето, т.е. е недостъпна за погледа.

За Иполит обаче нямаше съмнение.

Той замря над локвата като обикновено ловджийско куче над гнездо от райски птици. След това неизвестно защо сви чадъра си и го изпусна на земята. После клекна и внимателно подложи длан под плаващата марка. Тя като рибка се плъзна навътре, не се даде. Иполит Иванов пристъпи в локвата, потъвайки до глезен във водата, и с другата си ръка отрязва пътя за отстъпление на марката. Тя направи опит за пробив към откритата вода, но скоро се предаде и легна в дланта на Иполит. Иполит вдигна длан към очите си, с пръстите на другата ръка повдигна марката откъм единия край, обърна я и отново я постави върху дланта си. Да, това беше марката, посветена на прелитането на Леваневски през Северния полюс, прелитане, от което смелият летец не се завърна. Мокрото мъжествено лице на пилота гледаше Иполит, печатът беше ясен, буквата „ф“ в думата Сан Франциско беше по-малка от останалите, което увеличаваше редкостта и стойността на марката.

Превърнал дланта си в лъжичка, Иполит извади със свободната си ръка от горния джоб на самото тубичка с валидол, издърпа със зъби капачето и изсипа в устата си три таблетки. Задъвка ги като стафиди и мислеше, че сега няма право да боледува и да умре, че животът му е придобил нов смисъл.

Когато се прибра вкъщи, Иполит Иванов погледна жена си с отсъстващ поглед, отказа се от обяда и, донасяйки от тоалетната рулото хартия, отви два метра, за да направи постеля за марката, която трябваше да изсъхне, да се стопли и да свикне с новия си дом.

Чак когато тя уютно се намести в люлката от тоалетна хартия и сякаш задряма, Иполит Иванов се сети, че марката е чужда.

Колекционерите биват два вида. Първият вид се задоволява със самия факт на притежанието. Той може да държи в сейфа на банката синия Мавриций или стодоларовия Джохор и да се среща със своите съкровища веднъж на две години. Вторият вид трябва да общува с други филателисти, за да могат да оценят придобивките и постиженията му, да споделят неговата радост или, което се случва по-често, горчиво да завиждат на късмета му. Щастие, което се падна на Иполит, беше невероятно, приказно, недостъпно за трезвия разум и затова, щом отмина първият възторг, той разбра, че не може така.

Град Велики Гусляр е сравнително малък, организирани филателисти, включително училищната секция, са осемдесет и шест човека и всички солидни колекционери не само се познават, но и знаят у кого какво се намира.

Известно е, че една такава марка има старият Ложкин. Но старият Ложкин се отнася към редкия в нашата страна първи вид затворени колекционери, колекцията му бяха виждали малцина. Иполит не беше попаднал сред избраниците. Навярно, ако такава рядкост се беше озовала у още някого, за това щеше да знае целият Велики Гусляр.

Значи, каза си Иполит Иванов, тази марка е на Ложкин.

Значи Ложкин е излязъл да се поразходи в дъжда с безценната си марка, тя се е плъзнала от ръцете му и е паднала в локвата.

Малко вероятно.

Нито един колекционер няма да вземе със себе си в дъжд такава изключително ценна вещ и няма да я пусне в локва. А ако случайно такава нещо стане, ще се хвърли да плува след нея.

Но ако Ложкин не е забелязал? Да допуснем, че е носел албума си към камерата за багаж, за да го скрие от вероятни грабители... не става. В Гусляр няма железопътна линия и камери за багаж също няма. Е, добре, носел е албума, за да го покаже на свой близък приятел... Ама какви приятели може да има този скъперник и кавгаджия?

— Аз честен човек ли съм? — попита Иполит Иванов жена си.

— Ти ще обядваш ли в края на краищата? — отговори с въпрос жена му.

— Аз честен човек ли съм? — повтори Иполит.

— Това трябва да се провери — каза жена му.

— Именно — каза Иполит. — Именно.

И той реши моментално да занесе марката на стария Ложкин.

Марката вече беше малко поизсъхнала, харесваше ѝ в тоалетната хартия, но не възрази, когато Иполит я постави, без да я развива, в паспорта си, пхна го във вътрешния джоб на сакото и се отправи към вратата.

— Ти значи няма да обядваш? — попита жена му.

— Значи, няма — се съгласи Иванов.

Докато се приближаваше към къщата на Ложкин, с когото Иполит беше бегло познат — понякога се срещаха в дружеството на колекционерите, но дори не винаги се поздравяваха, — съмнения от друг вид започнаха да го раздират.

Ето той, Иполит Иванов, в чиито ръце попадна нечакано щастие, веднага помисли за собствената си честност. И собствената му честност го повлече към стария Ложкин. Но значи ли това, че старият Ложкин е също толкова честен и благороден като Иванов? Да допуснем, че не е загубил тази марка. Да допуснем, че тя спокойно си седи в албума му. Но като види втората марка, старият Ложкин бързо ще съобрази, че на него също му се е усмихнало щастие, и ще каже: „Ах, сутринта загубих тази марка. Колко много ви благодаря, че ми я върнахте!“ И ще си остане с двете марки. А Иполит Иванов, спасителят на това нищожно късче хартия, ще си остане „на сухо“. Опасенията на Иванов не бяха безпочвени, тъй като сред филателистите понякога, като изключение, се срещат нечестни хора. Един от тях, няма да го назоваваме по име, миналата година подхвърли на Иполит марка с подлепени в ъглите зъбци, а когато Иванов откри лъжата, се престори, че за пръв път в живота си вижда тази марка. Но такива граждани са нетипични за нашето общество и в най-близко време ще изчезнат изобщо.

Като разсъждаваше по този начин, Иванов замря пред вратата на дом № 16 и доста дълго тъпка на едно място, без да забелязва как дъждът се стича по лицето му. В тази нерешителна поза го завари

Корнелий Удалов, който точно се прибираше вкъщи, защото имаше гост и беше време да го храни, а жена му Ксения отказваше да го прави.

— У нас ли! — попита Удалов. — Отдавна не си се отбивал.

— У Ложкин — каза Иполит. — Те с Удалов се познаваха и дори в училище бяха в различни паралелки на един и същ клас.

— Тогава защо стоиш? У тях свети — каза Удалов.

И на Иполит не му оставаше нищо друго, освен да последва приятеля си.

Удалов от стълбите зави към къщи, а Иполит позвъни на Ложкин.

Ложкин дълго не отваряше. Най-после вратата трепна и потегли навътре към жилището. Ложкин беше разчорлен, небръснат, угрижен, облечен със стар халат, дълъг до пода, и по пантофи.

— Здравейте! — прекалено високо и радостно възкликна Иванов. — Приемате ли филателисти?

— Добър вечер — отговори Ложкин, без да мърда от мястото си и без да пуска госта. — Зает съм, уморен съм, почивам си.

— Аз само за момент — каза Иполит, — само за един съвет: вашата ерудиция е добре известна.

Ласкателството беше сигурен начин да се проникне в сърцето на Ложкин. За това знаеха мнозина.

— Каква ерудиция — възрази Ложкин. — Нямам ерудиция. Не остана. Маразъм само.

— И все пак в областта на предвоенните марки вие имате най-добрата колекция. И ако вие не ми помогнете, никой не може да ми помогне. Кълна се, повече от минута няма да ви отнема. Един въпрос и си тръгвам.

— Е, добре, влизай — каза Ложкин. — Само че остани в антрето. От теб капе вода.

— Вярно — каза Иванов. — Навън вали дъжд.

— Какъв е въпросът?

— Искам да погледна вашия Леваневски. Прелитането.

Лицето на Ложкин се промени не на добро. Побледня и бузите му увиснаха към ъглите на устата.

— Какъв такъв Леваневски! — изкрещя Ложкин. — Не знам никакъв Леваневски.

Но тревогата за възможната загуба, претърпяна от Ложкин, съединена с надеждата да остави марката за себе си, накара плахия в обикновения живот Иванов да прояви упоритост.

— Щормило е виждал у вас Леваневски — каза той, като се притискаше към стената, за да не измокри жилището. — С тънко място.

— С тън-ко мѝс-то?

Ложкин се сви като от удар.

— Моят Леваневски с тънко място? Твоят Щормило е с тънко място. Почакай само!

Ложкин се втурна към стаята и Иванов направи неволна крачка след него.

— Стой! — викна му Ложкин. — Апартаментът ми е сух!

Иполит отстъпи назад, но след това, чувайки как Ложкин събаря от шкафа класьори и албуми, опъна врат, като любопитства да види как този си пази марките. И видя: Ложкин измъкна дебел класьор, отвори го и застина. Стоеше превит, с гръб към Иванов. И не се помръдваше.

— Е, какво! — Иванов подкани Ложкин да побърза. Марката, обвита в тоалетната хартия, пареше душата му. — Няма ли я марката?

— Има я марката! — извика в отговор Ложкин. — Няма да ме изпровокираш!

Той се обърна и тръгна към Иполит, като носеше пред себе си отворения класьор, както носят на погребенията на генералите възглавничките с ордени.

2

В това време Удалов се прибра вкъщи, извади от голямата пазарска чанта гостенина и той започна бързо, сърчно и изящно да зализва, да подрежда с раздвоения си език перцата по дълговатото си телце. Удалов сложи на масата донесените от магазина продукти и неволно започна да се любува на осанката и завършеността на формите на пришълеца от космоса, който от три дни живееше у Удалов, известен в цялата Галактика като привърженик на справедливата дружба с космическите цивилизации и като голям междупланетен деец, въпреки че заемаше скромния пост завеждащ строителна кантора в град Велики Гусляр.

Докато Удалов разопаковаше покупките, за да осигури на себе си и госта скромна трапеза, в стаята надникна жена му Ксения и като видя на масата пернатия гущер с опашка, която неизвестно защо приличаше на рисувана дървена лъжица, изкрещя:

— И децата ще отведе от къщи!

— Не ѝ обръщай внимание — каза гущерът на Удалов, когато Ксения избяга, тръшкайки вратата. — Тя има нормална идиосинкретия към пълзящи твари. Това се среща сред двукраките. Но ние с теб знаем колко съм красив, преди всичко душевно.

— И външно не си изрод — се съгласи Удалов, въпреки че беше разстроен. По-приятно е, когато вкъщи цари мир и жената проявява гостоприемство.

— Ксениният характер не е неизвестен в Галактиката — прочете мислите на Удалов пришълецът, когото за по-просто наричаха Коко, — има и по-лоши жени. Стопли ми кефира. Предпочитам топъл кефир.

И вече после, когато седнаха да вечерят, Коко добави:

— Моята жена също не би те изтърпяла.

3

— Видя ли? — попита Ложкин, като се опитваше да затвори класъора. — Убеди ли се?

Иполит Иванов ловко затисна с пръсти краищата на класъора, за да му попречи да се затвори. Опитваше се да огледа марката по-добре. Марката стоеше в горда самота на страницата. Същият мъжествен поглед на летеца, същият скромнен надпис, дори същата малка буква „ф“ в думата Сан Франциско.

Но не това смути Иполит. Не това привлече тренирания му поглед. Човек, който е могъл да познае такава марка в локва, а освен това обърната наопаки, веднага забеляза подробност, която предизвика объркването му.

Десният долен ъгъл на марката бе зает от пощенски печат. Ясен, точен, на който лесно се разчитаха буквите „... нинград“. При това първата буква беше срязана наполовина от зъбците на марката, а последната едва-едва излизаше в страничното поле. Точно същият пощенски печат, точно по същия начин разположен, имаше марката, намерена от Иванов. Но печатите на две марки не могат да бъдат идентични!

— Край! — старият Ложкин изтръгна класъора от ръцете на Иванов, затвори го и го притисна към хлътналите си гърди.

— Не — отговори Иванов. — Не е край.

Тежкото предчувствие налагаше енергични действия. Той не можеше да остане с подозренията си. Смело направи три крачки към стаята и постави съкровището си на масата.

— Обяснете — каза тихо той.

Старият Ложкин побледня като смъртник и попита, като едва мърдаше устни:

— Откъде имаш това?

4

— Още колко време ще останеш у нас? — попита Удалов Коко.

Коко допи кефира от чинийката, лапна един бонбон, облиза зелените си устни и лениво се изтегна между чашите и чиниите.

— Както тръгнат нещата — каза той. — Сам разбираш, научна командировка. Докато не изпълня задачата, ще се наложи да се мотая у вас. Но не се сърдя на началството. И обичам да летя до Земята.

— А каква е задачата, ако не е тайна? — запита Корнелий Удалов.

— Дирекцията на института е запланувала колективна монография „Концепцията за честността и честта в мащабите на Галактиката“. В тридесет и пет тома. Сроковете ни притискат, а още половината от полевите изследвания не е приключена.

— И много ли са мобилизираните?

— Всички ни разпъди този деспот, да му изсъхне опашката!

Удалов трепна. Не беше чувал досега приятелят му Коко да употребява такива силни изрази.

— Можеше да бъде и по-лошо — каза Удалов. — За теб.

— Аз имах късмет. Попаднах на сравнително устойчива планета.

— Чай ще пиеш ли?

— Три бучки захар. Не ти ли е останало от миналогодишното ягодово сладко?

— Ксюша го е скрила някъде.

— Това трябваше да се очаква.

— Ти среща ли се вече с някого?

— Не, една седмица прекарах в библиотеките. Работех през нощта, нали разбираш, трябва да се запази инкогнито. В Историческата едва не ме изяде котката. И защо пускат котки в библиотеките? Написах анонимка до директора им, да не пускат котки.

— Правилно — съгласи се Удалов. — Наистина и от мишките има вреда.

— Тук поразпитах тоз-онзи — продължи Коко, като почукваше с твърдия край на опашката си по масата. — Побеседвах.

— Как така? С твоя вид?

— Не се тревожи, ограничих се с наши хора. Със Саша Грубин прекарах една вечер, посетих стария Ложкин. Само че навлякох неприятности на стареца.

— Ти? С твоята деликатност?

— Без да искам. Той разглеждаше пощенските си марки. Знаеш ли, някои хора се държат странно — събират късчета хартия — така нареченият сврачи ефект. Безсмислено занятие, но любопитно за построяването на поведенчески модел на земните жители.

— Не винаги е безсмислено — каза Удалов. — Тези марки струват много пари. А при вас въдят ли се свраки?

— Свраки няма. Това е от моя земелен опит. Или земски?

— Земен.

— Благодаря. За относителната ценност на марките съм чувал. Да беше видял какво стана лицето на Ложкин, когато докоснах с опашката си любимата му хартийка. Като че ли се беше подпалила къщата. Но това се обяснява не с алчността в чист вид, а с колекционното настървение. Харесва ли ти терминът? Сам го измислих.

— Значи си унищожил любимата му марка?

— Не бой се, както я унищожих, така я и възстанових.

5

— Нали разбираш, аз бързах в дъжда, и нали разбираш, преживях! — се възмущаваше в съседния апартамент Иванов. — А се оказва, че съм връщал марката не на човек, а на мошеник!

— На мошеник? А, я си вземи думите обратно! С пинсетата мога да те промуша за такова оскърбление! — ръцете на Ложкин се тресяха, в ъглите на устата му се появи пяна.

— Моята марка и твоята марка, копия ли са, или не са копия?

— Марки, които си приличат, и това е то! Съвпадение!

— Съвпаденията не се въргалят в локвите. Или разкажете всичко, или ще свикам филателната общественост. Пред нищо няма да се спра!

— Нищо не знам — каза Ложкин, обръщайки поглед към скрина.

— Добре — рече уморено Иванов.

Взе от масата своята марка, към която вече не изпитваше никакво душевно разположение, и отстъпи към антрето, откъдето обяви: — Първо вдигам Гинзбург. С него отиваме при Смоленски, оттам направо при Щормило — нашата съвест и контрол.

Ложкин упорито мълчеше.

— Нямате ли още какво да кажете? — попита на прощаване Иванов.

— През целия ми дълъг живот... — започна Ложкин, но гласът му прекъсна.

При друга ситуация Иванов би се съжалил над стареца. Но ставаше въпрос за сериозно нещо. Ако във Великий Гусляр някой се е научил да фалшифицира такива марки като „прелитането на Леваневски“, значи в бъдеще колекционерът просто няма къде да се дене.

Иванов решително слезе по стълбата, излезе на двора, хвърли последен поглед към осветените прозорци на Ложкин. Дъждът не беше намалял, капките бяха ситни, остри и студени. Иванов се отправи към вратата.

— Стой! — се разнесе зад него вик.

Ложкин, както си беше по халат, изскочи от вратата като люшкащ се призрак.

— Не ме погубвай! — извика той.

— Не, отивам — упорито отвърна Иполит Иванов.

— Няма да отидеш, или ще те убия! — завика Ложкин. — Върни се, всичко ще ти обясня! Кълна се в паметта на мама!

Тези думи накараха Иванов да спре. Видът на Ложкин беше жалък и глупав. Халатът моментално се намокри и провисна тежко, Ложкин беше застанал в дълбока локва, без да я забелязва, и Иванов разбра, че ако не върне стареца у дома му, той сигурно и опасно ще се простуди.

— Добре — каза той. — Само без лъжи.
— Каква ти лъжа! — отвърна Ложкин, отстъпвайки към вратата.
— Коко е виновен, крокодил такъв недоносен!

6

— Чуваш ли как те наричат? — попита Удалов.
Той стоеше до прозореца и наблюдаваше сцената под дъжда.
Коко се плъзна от масата, пъргаво се изкатери по стената до перваза и подаде дългото си лице през полуотворения прозорец.
— Чувам. Но не се обиждам. Въпреки че можех и да се обидя.
— Сравнението с крокодила ли не ти хареса?
— Какво общо има тук крокодилът? Неблагодарността човешка не ми харесва.

Долу събеседниците се скриха под навеса на входа и през шума на дъжда до Удалов достигаха бързите, объркани думи на стареца.

— Този крокодил ми смачка Леваневски с опашката си, разбираш ли? Долята, извинете, от друга планета, самопокани се на гости, всичкия чай вкъщи изпи, едва не нацапа...

— Именно, че едва не на... — съгласи се обидено Коко. — Варвари...

— Е, и аз го притиснах — се чуваше гласът на Ложкин. — Казах му едно-друго за космическата дружба. Той се загърчи като дявол в тиган...

— Той наистина ли прилича на крокодил? — попита Иванов.

— Още по-лошо.

— Крокодили не съм срещал — отбеляза тихо Коко. — Но сега непременно ще се запозная.

— Няма смисъл — отвърна Удалов. — Хищници са тези крокодили.

— На, казва ми той — продължаваше гласът на Ложкин, — вземи копирката. И ми дава машинка. Малка. Сложи, казва, в нея какъв да е къс хартия и повредената си марка. След минута ще имаш точно копие. До атом. Като поправиш марката, казва, ще ми върнеш машинката. Разбираш ли?

— И поправи ли я? — попита Иполит Иванов.

— Точно същата направих. Без лъжа. При тях там, в космическото пространство, каква ли техника няма, страшно е да си

помислиш! Те буквално се замерват с нея.

— По-добре да бяха я поделили с нас — каза Иванов. — С такива машинки бихме направили прекрасно производство.

— Не искат — каза Ложкин. — У тях е ненамеса. Желаят, ние сами. А всъщност се стискат.

Коко се обиди.

— Какво морално право има той да съди...

— Чакай — прекъсна го Удалов.

— Значи поправи я и върна машинката? — попита Иванов.

— Грях сторих — призна си Ложкин. — Аз една марка направих. А после поисках още една. Така, за смяна. Разбираш ли, Гинзбург има за замяна антивоенна серия, нали знаеш.

— Зная — въздъхна Иполит.

— Разбери ме правилно. Ще направя, реших аз, още една марка, за Гинзбург. И за него приятно, и за мен полезно. Марката не е фалшива. Марката е истинска, прекопирана на нивото на космическите стандарти.

— Срам — каза Иванов.

— И то какъв срам. Но не можах да се сдържа.

— А аз в дъжда дойдох да ти връщам марката.

— Да не говорим... Е, добре, направих аз още една, а после се сетих за Щормило. Помниш ли какво има за замяна Щормило? Забрави ли? Дзержински без зъбци има!

— Помня — каза Иванов.

— Е, заради това струваше ли си още един Леваневски да се направи?

— Чакайте — каза Иванов. — Колко Леваневски издрусихте?

— Това е, спрях — каза Ложкин. — Какво, аз не разбирам ли цялата дълбочина на моралното си падение?

— А още утре Гинзбург ще покаже своя Леваневски на Щормило. И край, и къде е вашата чест?

— Именно — каза Коко. — Къде е честта?

— Аз само на Щормило я занесох — каза Ложкин. — А Гинзбурговата марка загубих по пътя. Тя именно ти е попаднала под погледа.

— Имате късмет, че попадна — каза твърдо Иванов. — Все едно е трябвало да се спрете.

— Ама аз се спрях! Аз днес връщам на Коко уредчето.

— И край?

— И край...

— Е, връщайте го. Моментално! А Леваневски го късаме!

— Браво, юнак, харесва ми този Иванов — каза Корнелий.

— Не бързай с изводите — отговори Коко.

— Ще го върна. А Леваневски може ли да не го късаме? — запита Ложкин с умилкващ се глас. — Неназъбеният Дзержински вече го сложих в колекцията си. Кога ще ми се падне! А и ти си я остави. Марката е хубава, истинска. До атом.

— Не — каза Иванов, вече не толкова уверено. — Все едно, длъжен съм да информирам Щормило.

— И ще го разстроиш до смърт. Той сега живее с насладата, че е направил изгодна смяна с мен. А като научи, какво да прави? Да остане без Леваневски?

— Разбира се, така...

— Чакай — каза Ложкин. — Може би искаш да погледнеш тази машинка? Може още някоя от моите марки да ти е нужна? Аз набързо ще ѝ направя копие. Даром. И в това няма нито лъжа, нито измама. Спомням си, че се интересувахте от консулската поща. Интересувахте се, нали?

— Не, няма да участвам в това — каза Иванов.

— Няма и да участваш — отвърна Ложкин. — Само ще се качим у дома, ще видиш машинката, чай ще пийнем. Нали? Аз съвсем се измокрих. Ще си спечеля зарад теб възпаление на белите дробове, ще взема да умра...

— Щом е така, да се качим — каза Иванов.

Входната врата хлопна.

7

— Нищо не пречи и ние да пийнем чайче — каза Коко на Удалов. За миг космическият гуцлер се прехвърли на масата.

Удалов беше умислен. Той няколко пъти се доближава до прозореца, слушваше се дали няма да хлопне врата, а Коко откровено му се надсмиваше.

— Не бързай — казваше той. — Твоят Иванов е вече прелъстен.

— В какъв смисъл?

— Прави марки по честен начин.

— Той не е такъв човек — каза Удалов. — Той в дъжда донесе чуждото на притежателя му.

— Това беше разбираемо положение за него. Той знаеше какво трябва да се прави в такъв случай. А в съмнителната ситуация лесно се подаде на уговорките на Ложкин, който чувства, че морално е загинал и сега е готов на всичко, за да неутрализира свидетеля.

— Ти разсъждаваш за тях като за криминални престъпници — се обиди Удалов.

— Какви криминални престъпници са те! Обикновени хора. Докато съблазънта е малка, те са честни, а щом премине допустимите граници, започват да се люшкат като тръстика на вятър.

— Мъчно ми е, че имаш толкова ниско мнение за земните жители — се обиди Удалов.

— Защо ниско? Нормално мнение... Впрочем вече е единадесет часът, време е да спим. Слушай, Корнелий, ще ми направиш ли лична услуга?

— Каква?

— Иди у Ложкин, вземи копирната машина. Трябва да я унищожа. Сам разбираш...

— Можеш и сам да отидеш...

— Мога, разбира се, не си мисли, че те принуждавам. Само че гърбът нещо ме понаболява, радикулитът пак ме натисна...

И се наложи Удалов да отиде при съседа за машинката, като при това разбираше, че хитрецьт Коко не го прави случайно: иска Удалов със собствените си очи да се убеди колко много остава да се желае за моралния облик на отделни обитатели на нашата планета... И Удалов пресече площадката на стълбите, ядосан на Коко, ядосан още повече на Ложкин и Иванов. И макар да се надяваше дълбоко в душата си, че колекционерите кротко пият чай, сам не си вярваше. И затова, щом Ложкин откряна вратата, Корнелий го отстрани, втурна се в стаята и видя как Иванов се опитва да скрие с тялото си машинката, класьорите, марките, всички оръдия на престъплението.

— Не се мъчи, Иполит — каза Удалов с гласа на Командора, който е хванал на местопрестъплението Дон Жуан, въпреки че не получи никакво морално удовлетворение от това. — Аз съм в течение.

— Той е в течение — каза зад гърба му Ложкин. — Този Коко живее у него.

— Давайте копирката — каза Удалов. — На вас не може да ви се доверява...

— Ние само пробвахме — каза Иполит, червен като цвекло, улавяйки се за сърцето.

— Солидно сте изпробвали — каза Удалов. — Ако ви се остави машинката още за един час, с парите ли ще се заловите, или как?

— В нея парите няма да се съберат — каза Ложкин. И Удалов разбра, че дори тази отвратителна мисъл вече е посещавала неговия съсед. Човека, когото познаваше от дълги години, не обичаше много, но не се съмняваше в неговата порядъчност...

Удалов прибра машинката от масата, понечи да скъса марките, но не знаеше кои от тях са истински, кои са копия. И той ли трябва да съди хората?... Те сами ще се осъдят.

Без да каже дума, Удалов излезе на площадката на стълбите, затвори врата зад себе си. И се спря. Машинката, плоска, подобна на табакера, лежеше върху дланта му. Можеш да пъхнеш каквото щеш в нея. Дори билет за автобус. Интересно какво ли ще стане? Удалов извади автобусен билет от джоба си. На площадката не беше много светло — една крушка от двадесет и пет свещи. Удалов се озърна — не го ли наблюдава някой. Никой не го наблюдаваше. Удалов вкара билета в отвора върху челото на табакерата. Аха, нужна е и хартийка, за да се направи копие върху нея. Хартийката откъсна от бележника си. Пъхна и нея. Машинката тихо забръмча. След това от другия ѝ край изскочиха две еднакви хартийки. Две страници от бележник, съвсем еднакви. Явно Удалов беше сбъркал нещо и машинката беше прекопирала не билета, а обратно. И сега Корнелий сякаш се събуди.

Ясно, помисли той мрачно, мачкайки в юмука си листчетата. Всичко е ясно. Как не се сетих веднага! Това ми било галактически приятел! Как пропуснах покрай ушите си, че той пише монография за честта и честността! Проверяваш? Стария Ложкин провери. Иванов провери. А после мен, своя приятел, изпрати на изпитание. И на Удалов му се стори, че електрическата крушка от двадесет и пет волта щрака подозрително над главата му. Може да снима действията му на лента, за да направи от него, Удалов, илюстрация към трийсеттомния труд.

Удалов разтвори вратата на своя апартамент.

Коко се дръпна от вратата, скочи на дивана.

— Защо те нямаше толкова време? — попита той нежно.

— Вземи машинката — каза Удалов. — Крастав провокатор.

— Ти какво, ти какво... — бързо заговори Коко. —
Експериментът не се простираше върху теб.

— Безразлично ми е — каза Удалов. — Прибирай си нещата и
вън от моя дом, разбра ли? Иванов не е добре със сърцето, старият
Ложкин сигурно е изстинал...

— Корнелий, скъпи, бъди разумен!

— Няма да бъда. Ние не сме ти морски свинчета. Махай се.

— А космическата дружба? — попита Коко.

— За нея си и помисли в свободното време.

— Но навън вали! Къде ще се дяна? В хотела няма да ме
пуснат...

Удалов не го слушаше. Доближи се до прозореца и притиснал
чело в студеното стъкло, остана, загледан в тъмния двор. Самотен
фенер осветяваше полукръг край входа. Врата се отвори, от нея излезе
Иполит Иванов и се потътри нанякъде, без да забелязва дъжда. После
отново се откряна врата и от къщи изскочи изящен пернат гущер.

Тогава Удалов отиде да си легне.

Публикувано в сп. „Наука и техника“, бр.47-48/1986 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.